

CONSEIL D'ÉTAT
section de législation

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

avis 79.646/2/V
du 6 aout 2026

advies 79.646/2/V
van 6 augustus 2026

sur

over

un projet d'arrêté royal
'modifiant l'arrêté royal du
23 avril 2017 déterminant à
l'entreprise publique
autonome skeyes, les
conditions d'octroi d'une
disponibilité avec traitement
d'attente et d'un congé
préalable à la pension avec
traitement d'attente'

een ontwerp van koninklijk
besluit 'tot wijziging van
het koninklijk besluit van
23 april 2017 tot het bepalen,
bij het autonoom
overheidsbedrijf skeyes, van
de voorwaarden tot toekenning
van een disponibiliteit met
wachtgeld en een verlof
voorafgaand aan het pensioen
met wachtgeld'

Le 25 juin 2026, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le Ministre de la Mobilité, du Climat et de la Transition environnementale à communiquer un avis dans un délai de trente jours prorogé de plein droit * jusqu'au 11 août 2026 sur un projet d'arrêté royal 'modifiant l'arrêté royal du 23 avril 2017 déterminant à l'entreprise publique autonome skeyes, les conditions d'octroi d'une disponibilité avec traitement d'attente et d'un congé préalable à la pension avec traitement d'attente'.

Le projet a été examiné par la deuxième chambre des vacations le 5 août 2026. La chambre était composée de Patrick RONVAUX, président de chambre, Christine HOREVOETS et Dimitri YERNAULT, conseillers d'État, Philippe DE BRUYCKER, assesseur, et Anne-Catherine VAN GEERSDAELE, greffier.

Le rapport a été présenté par Timo TALLGREN, auditeur adjoint.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Patrick RONVAUX.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 6 août 2026.

*

Op 25 juni 2026 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Mobiliteit, Klimaat en Ecologische Transitie verzocht binnen een termijn van dertig dagen van rechtswege* verlengd tot 11 augustus 2026 een advies te verstrekken over een ontwerp van koninklijk besluit 'tot wijziging van het koninklijk besluit van 23 april 2017 tot het bepalen, bij het autonoom overheidsbedrijf skeyes, van de voorwaarden tot toekenning van een beschikbaarheid met wachtgeld en een verlof voorafgaand aan het pensioen met wachtgeld'.

Het ontwerp is door de tweede vakantiekamer onderzocht op 5 augustus 2026. De kamer was samengesteld uit Patrick RONVAUX, kamervoorzitter, Christine HOREVOETS en Dimitri YERNAULT, staatsraden, Philippe DE BRUYCKER, assessor, en Anne-Catherine VAN GEERSDAELE, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Timo TALLGREN, adjunct-auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Patrick RONVAUX.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 6 augustus 2026.

*

* Ce délai résulte de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, *in fine*, des lois 'sur le Conseil d'État', coordonnées le 12 janvier 1973 qui précise que ce délai est prolongé de plein droit de quinze jours lorsqu'il prend cours du 15 juin au 15 août.

* Deze verlenging vloeit voort uit artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, *in fine*, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, waarin wordt bepaald dat deze termijn van rechtswege verlengd wordt met vijftien dagen wanneer hij begint te lopen tussen 15 juni en 15 augustus.

Comme la demande d'avis est introduite sur la base de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois 'sur le Conseil d'État', coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation limite essentiellement son examen à la compétence de l'auteur de l'acte, au fondement juridique ainsi qu'à l'accomplissement des formalités prescrites, conformément à l'article 84, § 3, des lois coordonnées.

EXAMEN DU PROJET

OBSERVATIONS GÉNÉRALES

1.1. Comme l'a rappelé récemment la section de législation ¹ :

« [L]e droit à la pension de retraite est une composante du droit à la sécurité sociale consacré par l'article 23, alinéa 3, 2°, de la Constitution, de sorte que le législateur doit respecter l'obligation de *standstill* contenue dans cette disposition s'il entend réformer ce droit.

[...]

La Cour constitutionnelle rappelle également qu'en matière socio-économique, le législateur compétent dispose certes d'un large pouvoir d'appréciation en vue de déterminer les mesures à prendre pour tendre vers les objectifs qu'il s'est fixés. Cette obligation de *standstill* ne peut en outre pas s'entendre comme imposant à chaque législateur, dans le cadre de ses compétences, de ne pas toucher aux modalités de la sécurité sociale prévues par la loi. Elle leur interdit d'adopter des mesures qui marqueraient, sans justification raisonnable, un recul significatif dans le niveau de protection du droit garanti par l'article 23, alinéa 3, 2°, de la Constitution, mais elle ne les prive pas du pouvoir d'apprécier la manière dont ce droit est le plus adéquatement assuré. Pour être admissible au regard de l'obligation de *standstill*, le recul opéré, s'il s'avère significatif, doit donc poursuivre un objectif légitime et être proportionné au regard de cet objectif ».

1.2. Les conditions d'octroi d'une disponibilité avec traitement d'attente et d'un congé préalable à la pension avec traitement d'attente font partie intégrante du droit à la pension de retraite et sont dès lors soumises à l'obligation de *standstill* contenue dans l'article 23, alinéa 3, 2°, de la Constitution.

1.3. En l'occurrence, les modifications envisagées par le projet constituent un recul dans le niveau de protection du droit à la pension garanti par l'article 23, alinéa 3, 2°, de la Constitution, dans la mesure où il a essentiellement pour objet de réduire le taux du traitement d'attente de 75 % à 60 % (soit une réduction de 20 % du taux de traitement), moyennant par ailleurs des modulations liées à l'ancienneté. Un tel recul de 20 % du taux de traitement d'attente est susceptible de constituer, *prima facie*, un recul significatif dans la protection offerte aux personnes visées par l'arrêté royal du 23 avril 2017 'déterminant à l'entreprise publique autonome skeyes, les conditions d'octroi d'une disponibilité avec traitement d'attente et d'un congé préalable à la pension avec traitement d'attente'.

¹ Notamment dans l'avis 78.663/VR donné le 13 février 2026 sur un avant-projet de loi devenu la loi du 30 mai 2026 'portant la réforme des pensions', *Doc. parl.*, Chambre, 2025-2026, n° 1405/001, pp. 524-597, point 4.1.

1.4. Dans le rapport au Roi, l'auteur du projet justifie comme suit la réforme envisagée :

« Le régime de disponibilité a été adapté afin de le mettre en concordance avec les réformes fédérales des pensions et l'évolution générale vers une société où l'on travaille plus longtemps.

Le nouveau régime de disponibilité, tel que modifié, vise à inciter les contrôleurs aériens à rester plus longtemps dans des fonctions opérationnelles en faisant varier le traitement d'attente en fonction du moment auquel la disponibilité est prise, ainsi que de l'ancienneté requise ».

1.5. Si les objectifs de « mise en concordance avec les réformes fédérales des pensions » et d'« inciter les contrôleurs aériens à rester plus longtemps dans des fonctions opérationnelles » peuvent être considérés comme des objectifs légitimes, le commentaire ne permet pas d'établir que les mesures envisagées sont en lien avec les objectifs poursuivis et qu'elles constituent des mesures proportionnées à la poursuite de ces objectifs.

1.6. Interrogé à cet égard, et à la question de savoir quels sont les motifs justifiant les mesures envisagées et leur proportionnalité quant aux objectifs poursuivis, le délégué a répondu :

« Het ontwerp van koninklijk besluit dient te worden gelezen in het kader van de uitvoering van het Federaal Regeerakkoord 2025-2029.

Het Federaal Regeerakkoord 2025-2029 bepaalt dat voor toekomstige aanvragen én voor toekomstige periodes van lopende aanvragen vanaf 1 januari 2026 de aanneembaarheid als dienstjaren voor de toekenning en de berekening van het pensioen wordt afgeschaft voor verschillende vervroegde uittredingsregelingen, waaronder de beschikbaarheid voorafgaand aan het pensioen.

Het ontwerp strekt er evenwel niet toe de sociale bescherming van de betrokken personeelsleden af te bouwen, maar beoogt integendeel de continuïteit van een aangepast beschermingsmechanisme te verzekeren voor een zeer specifieke categorie van ambtenaren waarvoor objectieve veiligheidsvereisten gelden.

Luchtverkeersleiders oefenen een veiligheidskritische functie uit. De veilige afhandeling van het luchtverkeer vereist een permanent hoog niveau van cognitieve prestaties, concentratievermogen, stressbestendigheid en medische geschiktheid. Om die reden gelden bijzondere medische en operationele geschiktheidsvereisten. De bijzondere aard van de functie van luchtverkeersleider en de daaraan verbonden operationele en medische geschiktheidsvereisten brengen mee dat luchtverkeersleiders hun operationele functie vanaf een bepaalde leeftijd niet langer kunnen blijven uitoefenen. Dit wordt internationaal erkend binnen de burgerluchtvaart en vormt de bestaansreden van het beschikbaarheidstelsel.

Deze objectieve veiligheidsvereisten onderscheiden luchtverkeersleiders fundamenteel van andere werknemers. Zonder aangepaste beschikbaarheidsregeling zouden zij verplicht zijn hun operationele functie stop te zetten op een leeftijd waarop zij de wettelijke pensioenleeftijd nog niet hebben bereikt, terwijl de federale pensioenhervorming tegelijk de pensioenopbouw tijdens beschikbaarheid aanzienlijk beperkt.

Zonder het ontwerp zou de federale pensioenhervorming ertoe leiden dat luchtverkeersleiders die hun operationele functie om veiligheidsredenen moeten beëindigen, gedurende een aanzienlijk langere periode zonder aangepast sociaal beschermingsmechanisme zouden vallen. Het ontwerp beperkt precies die negatieve gevolgen.

De aanpassing van het wachtgeld dient bovendien te worden beoordeeld in samenhang met het volledige hervormingspakket. Enerzijds wordt uitvoering gegeven aan de doelstellingen van het regeerakkoord. Anderzijds blijft het disponibiliteitsstelsel behouden en worden binnen skeyes bijkomende begeleidende eindloopbaanmaatregelen uitgewerkt die de overgang naar de pensioenleeftijd ondersteunen.

Het ontwerp kan dan ook niet worden beschouwd als een ongeoorloofde achteruitgang van sociale rechten in de zin van artikel 23 van de Grondwet. Integendeel, het waarborgt dat een aangepast beschermingsmechanisme behouden blijft voor een beroepscategorie waarvoor objectieve veiligheidsvereisten een vervroegde beëindiging van de operationele loopbaan noodzakelijk maken ».

1.7. Interrogé plus spécifiquement sur l'article 2 qui vise à réduire de 75 % à 60 % le traitement d'attente par rapport au dernier traitement d'activité et sur la compatibilité de ce recul avec l'article 23, alinéa 3, 2°, de la Constitution, le délégué a répondu :

« In aanvulling op het gestelde, beoogt het ontwerp een nieuw evenwicht tussen enerzijds de doelstellingen van de federale pensioenhervorming, anderzijds de noodzaak om voor luchtverkeersleiders een aangepast disponibiliteitsstelsel te behouden. Daarbij dient te worden benadrukt dat de hervorming niet beperkt blijft tot een verlaging van het basispercentage. Het ontwerp voert een gedifferentieerd stelsel in waarbij het wachtgeld stijgt naarmate de luchtverkeersleider langer operationeel actief blijft. Daardoor wordt uitvoering gegeven aan de doelstelling van langer werken.

Om luchtverkeersleiders aan te moedigen hun operationele loopbaan zo lang als verantwoord mogelijk voort te zetten, wordt het wachtgeld voortaan progressief vastgesteld in functie van het ogenblik waarop de disponibiliteit wordt opgenomen. Wie langer operationeel actief blijft, ontvangt een hoger wachtgeld. Deze systematiek is ook expliciet opgenomen in het ontwerp en wordt toegelicht in het Verslag aan de Koning.

Het ontwerp voorziet bovendien in een overgangsregeling voor de ambtenaren die hun disponibiliteit opnemen tussen 1 januari 2026 en 31 december 2027. Voor deze categorie wordt het maximum van de anciënniteitsverhoging tijdelijk opgetrokken van 5 % naar 10 %, zonder dat het wachtgeld meer dan 85 % van de laatste activiteitswedde kan bedragen. Deze overgangsmaatregel bevestigt dat het ontwerp niet louter strekt tot een vermindering van de sociale bescherming, maar een evenwicht beoogt tussen de doelstellingen van de federale pensioenhervorming en het behoud van een aangepast disponibiliteitsstelsel voor luchtverkeersleiders ».

Il est pris acte de ces explications. Celles-ci seront utilement intégrées dans le rapport au Roi.

2.1. Comme l'a relevé la section de législation dans son avis 78.663/VR :

« Si le législateur dispose, en matière socio-économique, d'une marge d'appréciation quant à l'opportunité de la poursuite d'une harmonisation de régimes différents et de la manière de la concrétiser, cette harmonisation doit s'opérer dans le respect du principe d'égalité et de non-discrimination. Ainsi, la suppression de mesures spécifiques qui, jusqu'ici, étaient justifiées par la différence de conception et de financement des différents régimes de pension doit pouvoir être justifiée raisonnablement au regard du

principe d'égalité et de non-discrimination², sans que l'objectif d'harmonisation suffise à lui seul pour justifier le traitement identique envisagé aujourd'hui »³.

Pareille observation peut être réitérée en l'espèce quant à l'objectif de « mise en concordance » en projet.

2.2. En l'occurrence, la section de législation observe néanmoins que le régime mis en place par l'arrêté royal du 23 avril 2017 demeure dérogatoire et plus favorable pour les personnes visées par les mesures envisagées, ce que relèvent par ailleurs également l'Inspecteur des Finances et le Ministre du Budget.

La question se pose dès lors de savoir dans quelle mesure la volonté de mise en concordance est compatible avec le principe d'égalité et de non-discrimination et avec les mesures envisagées, puisque le régime modifié demeure dérogatoire et plus favorable par rapport aux autres fonctionnaires, ce qui suppose qu'il est justifié par des motifs objectifs pour lesquels les contrôleurs aériens doivent être traités d'une manière distincte des autres fonctionnaires.

2.3. À la question de savoir si la nécessité affichée de mise en concordance avec les réformes fédérales des pensions signifie que l'auteur du projet considère qu'il n'existe plus de raisons objectives pour le maintien d'un régime dérogatoire et, dans l'affirmative, comment le maintien de ce régime dérogatoire est compatible avec les articles 10 et 11 de la Constitution et l'objectif de mise en concordance affiché ou, dans la négative, quelles sont les raisons objectives justifiant le maintien du régime dérogatoire par rapport aux réformes fédérales des pensions et en quoi ces raisons sont compatibles avec l'objectif affiché de mise en concordance avec les réformes fédérales des pensions, le délégué a répondu :

« Het behoud van een afwijkend disponibiliteitsstelsel is objectief verantwoord door de bijzondere aard van de functie van luchtverkeersleider.

Luchtverkeersleiders oefenen een veiligheidskritische functie uit die onderworpen is aan strikte internationale en Europese operationele en medische vereisten. Luchtverkeersleiders kunnen hun operationele functie om veiligheidsredenen niet tot aan de wettelijke pensioenleeftijd blijven uitoefenen.

Het afwijkend stelsel vormt dan ook geen louter sociaal voordeel, maar een noodzakelijk instrument om de luchtvaartveiligheid te verzoenen met een behoorlijke sociale bescherming voor personeelsleden die hun operationele functie moeten beëindigen. Het disponibiliteitsstelsel vormt een noodzakelijk complement van de veiligheidsvoorschriften die de operationele inzetbaarheid van luchtverkeersleiders beperken. Het verschil in behandeling vloeit derhalve rechtstreeks voort uit een objectief verschil in situatie.

² *Note de bas de page 16 de l'avis cité* : Ainsi, la section de législation a estimé qu'« [i]l appartient au législateur d'être en mesure de justifier pourquoi dorénavant des situations traitées actuellement de manière différente peuvent désormais, sans méconnaître le principe d'égalité, être traitées d'une manière identique ou analogue ». Voir notamment l'avis 50.742/1/2 donné le 20 décembre 2011 sur des amendements à un avant-projet de loi devenu la loi du 28 décembre 2011 'portant des dispositions diverses', *Doc. parl.*, Chambre, 2011-2012, n° 1952/001, pp. 16-25 et n° 1952/013, pp. 3-18 ; l'avis 50.743/3 donné le 20 décembre 2011 sur un amendement à l'avant-projet de loi devenu la loi du 28 décembre 2011 'portant des dispositions diverses en matière de justice (I)', *Doc. parl.*, Chambre, 2011-2012, n° 1953/007, pp. 3-5.

³ Observation 16 de l'avis.

Het Federaal Regeerakkoord beoogt een hervorming van de pensioenregeling en de afbouw van bepaalde uitzonderingsregelingen. Het sluit evenwel niet uit dat voor beroepscategorieën waarvoor objectieve redenen bestaan, een aangepaste regeling behouden blijft.

De regering is van oordeel dat dergelijke objectieve redenen *in casu* onverkort aanwezig zijn.

Het verschil in behandeling is objectief en redelijk verantwoord, en verenigbaar met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Het berust op een objectief criterium, namelijk het uitoefenen van een veiligheidskritische functie waarvoor bijzondere operationele en medische geschiktheidsvereisten gelden.

Dit criterium houdt rechtstreeks verband met het doel van de regeling, namelijk de luchtvaartveiligheid verzekeren zonder dat personeelsleden die verplicht hun operationele functie moeten beëindigen daardoor onevenredig worden benadeeld.

De afwijkende regeling is bovendien proportioneel.

Zij geldt uitsluitend voor de beperkte categorie van luchtverkeersleiders. Bovendien werd de regeling aangepast om de doelstellingen van de federale pensioenhervorming maximaal te respecteren ».

Il est pris acte de ces explications.

OBSERVATIONS PARTICULIÈRES

PRÉAMBULE

1. À l'alinéa 1er, il y a lieu d'être plus précis dans la mention des subdivisions de l'article 176 de la loi du 21 mars 1991 'portant réforme de certaines entreprises publiques économiques' qui procurent un fondement juridique au projet. En conséquence, les mots « , § 7 » seront ajoutés à la fin de l'alinéa 1er.

2. L'article 46 de la loi du 15 mai 1984 'portant mesures d'harmonisation dans les régimes des pensions' mentionné à l'alinéa 2, ne constitue pas un fondement juridique du projet mais fait partie du contexte juridique dans lequel il s'inscrit. Il ne doit donc pas faire l'objet d'un visa mais peut, si l'auteur du projet l'estime nécessaire, être cité sous la forme d'un considérant ⁴.

⁴ Voir dans le même sens l'avis 61.139/4 donné le 16 mars 2017 sur un projet devenu l'arrêté royal du 23 avril 2017 'déterminant à l'entreprise publique autonome skeyes, les conditions d'octroi d'une disponibilité avec traitement d'attente et d'un congé préalable à la pension avec traitement d'attente'.

3. L'article *2bis* de la loi du 10 janvier 1974 'régulant l'admissibilité de certains services et de périodes assimilées à l'activité de service pour l'octroi et le calcul des pensions à charge du Trésor public', modifié en dernier lieu par la loi du 30 mai 2026, ne concerne pas le projet, l'auteur du projet souhaitant vraisemblablement viser l'article *2ter*⁵, qui dispose :

« Par dérogation à l'article 2, les périodes de disponibilité avec traitement d'attente et de congé préalable à la pension avec traitement d'attente visé à l'arrêté royal du 23 avril 2017 déterminant à l'entreprise publique autonome [skeyes] les conditions d'octroi d'une disponibilité avec traitement d'attente et d'un congé préalable à la pension avec traitement d'attente, ne sont prises en considération que pour l'octroi de la pension de retraite ».

Si l'article *2ter* de la loi du 10 janvier 1974 concerne bien les périodes de disponibilité avec traitement d'attente et de congé préalable à la pension visées par le projet, elle ne lui procure pas de fondement juridique. Cette disposition fait partie du contexte juridique dans lequel le projet s'inscrit. Elle ne doit donc pas faire l'objet d'un visa mais peut, si l'auteur du projet l'estime nécessaire, être citée sous la forme d'un considérant.

4. L'avis de la Commission paritaire de skeyes instituée par la loi du 21 mars 1991, mentionné à l'alinéa 7, n'est pas obligatoirement requis préalablement à l'adoption de l'arrêté en projet. Il ne doit donc pas figurer dans un visa, mais peut, le cas échéant, y être mentionné sous la forme d'un considérant.

DISPOSITIF

Article 3

Interrogé sur les raisons justifiant de retenir la date du 31 janvier 2026 comme date-pivot pour l'application des dispositions du projet aux demandes approuvées par skeyes et si cette date n'avait pas pour effet de conférer un effet rétroactif aux dispositions à l'examen, le délégué a répondu :

« De datum van 31 januari werd gekozen omdat luchtverkeersleiders overeenkomstig de geldende procedure hun aanvraag tot beschikbaarheid ten minste negen maanden vóór de effectieve opname moeten indienen. Aangezien het ontwerp van toepassing is op beschikbaarheden die aanvangen vanaf 1 januari 2026, dienden de betrokken aanvragen uiterlijk eind januari 2025 bij skeyes te worden ingediend. De gekozen datum sluit derhalve rechtstreeks aan bij de bestaande aanvraagprocedure en vormt de noodzakelijke administratieve referentiedatum voor de afbakening van het toepassingsgebied van de nieuwe regeling ».

⁵ L'avant-projet devenu la loi du 30 mai 2026 reprenait en effet la disposition citée ci-après sous l'article *2bis* de la loi du 10 janvier 1974, figurant dans le texte final sous le nouvel article *2ter*.

L'article 2, § 3 alinéas 2 et 3, de l'arrêté royal du 23 avril 2017 dispose :

« La demande doit être introduite au moins 9 mois avant le premier jour du mois au cours duquel la mise en disponibilité prend cours, sauf si l'Administrateur délégué de [skeyes] accepte un délai plus court à la demande de l'intéressé.

La mise en disponibilité prend cours le premier jour d'un mois civil ».

Par conséquent, la date du 31 janvier 2026 ne correspond en tout état de cause pas à la dernière date utile précédant celle du 1er janvier 2027 pour que la mise en disponibilité soit effective, celle-ci étant le 31 mars 2026.

La section de législation n'aperçoit dès lors pas les raisons justifiant de maintenir la date du 31 janvier 2026 comme date-pivot pour l'approbation des demandes par skeyes.

En outre et plus fondamentalement, la disposition examinée a pour effet de conférer au dispositif en projet une portée rétroactive.

En effet, selon le dispositif envisagé, toutes les demandes introduites dans le délai requis par l'article 2, § 3, alinéa 2, de l'arrêté royal du 23 avril 2017 et approuvées par skeyes entre le 31 janvier 2026 et l'entrée en vigueur du projet seront soumises aux nouvelles dispositions.

Il en résulterait, qu'au moment de l'entrée en vigueur du projet, le montant du traitement d'attente des personnes répondant aux conditions pour bénéficier du congé/disponibilité préalable à la pension et dont la demande a été approuvée par skeyes entre le 31 janvier 2026 et l'entrée en vigueur du projet ne correspondrait rétroactivement plus ni à ce que ces personnes avaient pu légitimement anticiper au moment où elles ont formulé leur demande ni aux droits pécuniaires qui ont été définitivement constitués en leur faveur par suite de l'approbation de leur demande opérée par skeyes sur la base de la réglementation plus favorable qui était applicable au moment où l'approbation concernée a été adoptée.

Or, la non-rétroactivité des actes administratifs est de règle, en vertu d'un principe général de droit. Elle peut toutefois être justifiée si elle est autorisée par une disposition législative. En l'absence d'autorisation légale, la rétroactivité ne peut être admise qu'à titre exceptionnel, lorsqu'elle est nécessaire, notamment, à la continuité du service public ou à la régularisation d'une situation de fait ou de droit et pour autant qu'elle respecte les exigences de la sécurité juridique et les droits individuels.

Tel n'est pas le cas en l'espèce. L'explication fournie par le délégué n'est pas de nature à modifier cette conclusion.

En outre, il y a encore lieu de relever que le critère tiré de la date à laquelle skeyes approuve la demande pourrait susciter des difficultés au regard du principe d'égalité et de non-discrimination entre les membres du personnel concernés.

En effet, dans l'hypothèse où la compétence d'approbation conférée à skeyes serait interprétée comme une compétence liée lorsque les conditions d'octroi d'une disponibilité ou d'un congé préalable à la pension sont effectivement remplies par les membres du personnel qui en font la demande, la disposition envisagée aurait pour effet de faire dépendre l'entrée en vigueur de nouvelles dispositions moins favorables et pour ce motif contestables sous l'angle de leur rétroactivité de la date à laquelle l'autorité administrative prend sa décision alors que les conditions relatives à la date à laquelle les demandes doivent être introduites sont parfaitement respectées.

Partant, le dispositif sera revu afin de ne pas conférer une telle portée rétroactive au projet ni de créer la discrimination qui pourrait au surplus résulter du critère employé.

*

Aangezien de adviesaanvraag ingediend is op basis van artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten ‘op de Raad van State’, gecoördineerd op 12 januari 1973, beperkt de afdeling Wetgeving zich, overeenkomstig artikel 84, § 3, van de gecoördineerde wetten, voornamelijk tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, de rechtsgrond en de vraag of de voorgeschreven vormvereisten zijn vervuld.

ONDERZOEK VAN HET ONTWERP

ALGEMENE OPMERKINGEN

1.1. In een recent advies heeft de afdeling Wetgeving het volgende opgemerkt:¹

“Het recht op een rustpensioen maakt deel uit van het recht op sociale zekerheid dat verankerd is in artikel 23, derde lid, 2°, van de Grondwet, zodat de wetgever de in die bepaling vervatte *standstill*verplichting in acht moet nemen als hij dat recht wil hervormen.

(...)

Het Grondwettelijk Hof wijst er ook op dat de bevoegde wetgever in socio-economische aangelegenheden inderdaad over een ruime beoordelingsbevoegdheid beschikt om te bepalen welke maatregelen moeten worden ingevoerd om de door hem vastgestelde doelen te bereiken. Die *standstill*verplichting kan bovendien niet zo worden begrepen dat elke wetgever de wettelijk bepaalde regels van de sociale zekerheid in het raam van zijn bevoegdheden ongewijzigd zou moeten laten. De *standstill*verplichting verbiedt hun om zonder redelijke verantwoording maatregelen in te voeren die een aanzienlijke achteruitgang zouden betekenen van het in artikel 23, derde lid, 2°, van de Grondwet gewaarborgde recht, maar onzegt hun niet de bevoegdheid om te oordelen hoe dat recht op de meest adequate wijze wordt gewaarborgd. Om toelaatbaar te zijn in het licht van de *standstill*verplichting moet de bewerkstelligde achteruitgang, als die aanzienlijk blijkt, dus een legitiem doel nastreven en evenredig zijn met dat doel.”

1.2. De voorwaarden tot toekenning van een disponibiliteit met wachtgeld en een verlof voorafgaand aan het pensioen met wachtgeld maken integraal deel uit van het recht op een rustpensioen en bijgevolg is de *standstill*verplichting vervat in artikel 23, derde lid, 2°, van de Grondwet daarop van toepassing.

1.3. In dit geval leiden de wijzigingen die het ontwerp in het vooruitzicht stelt tot een verminderd beschermingsniveau van het in artikel 23, derde lid, 2°, van de Grondwet gewaarborgde recht op pensioen in zoverre het ontwerp er hoofdzakelijk toe strekt het percentage van het wachtgeld te verlagen van 75 % naar 60 % (dit wil zeggen een verlaging met 20 % van het bedrag van de wedde), waarbij bovendien moduleringen mogelijk zijn op basis van anciënniteit. Een dergelijke verlaging met 20 % van het percentage van het wachtgeld kan *prima facie* een aanzienlijke achteruitgang betekenen in de bescherming die wordt geboden aan de personen bedoeld in het koninklijk besluit van 23 april 2017 ‘tot het bepalen, bij het autonoom overheidsbedrijf skeyes, van de voorwaarden tot toekenning van een disponibiliteit met wachtgeld en een verlof voorafgaand aan het pensioen met wachtgeld’.

¹ Met name in advies 78.663/VR van 13 februari 2026 over een voorontwerp van wet dat heeft geleid tot de wet van 30 mei 2026 ‘houdende de pensioenhervorming’, *Parl.St.* Kamer 2025-26, nr. 1405/1, 524-597, punt 4.1.

1.4. In het verslag aan de Koning verantwoordt de steller van het ontwerp de beoogde hervorming als volgt:

“Het stelsel van disponibiliteit werd aangepast teneinde het in overeenstemming te brengen met de Federale Pensioenhervormingen en de algehele maatschappelijke evolutie tot langer werken.

Het aangepaste nieuwe stelsel van disponibiliteit is erop gericht om luchtverkeersleiders te stimuleren langer aan het werk te blijven in operationele functies door het wachtgeld tijdens de periode van disponibiliteit te laten variëren naargelang het tijdstip waarop de disponibiliteit wordt opgenomen en de verworven anciënniteit.”

1.5. Hoewel zorgen voor “overeenstemming (...) met de federale pensioenhervormingen” en “luchtverkeersleiders (...) stimuleren langer aan het werk te blijven in operationele functies” als legitieme doelstellingen kunnen worden beschouwd, kan uit de bespreking niet worden afgeleid dat de beoogde maatregelen verband houden met de doelstellingen die worden nagestreefd en dat het maatregelen zijn die evenredig zijn met het nastreven van die doelstellingen.

1.6. Op een vraag daarover en voorts gevraagd waarom de beoogde maatregelen verantwoord zijn en of ze evenredig zijn met de doelstellingen die worden nagestreefd, heeft de gemachtigde het volgende geantwoord:

“Het ontwerp van koninklijk besluit dient te worden gelezen in het kader van de uitvoering van het Federaal Regeerakkoord 2025-2029.

Het Federaal Regeerakkoord 2025-2029 bepaalt dat voor toekomstige aanvragen én voor toekomstige periodes van lopende aanvragen vanaf 1 januari 2026 de aanneembaarheid als dienstjaren voor de toekenning en de berekening van het pensioen wordt afgeschaft voor verschillende vervroegde uittredingsregelingen, waaronder de disponibiliteit voorafgaand aan het pensioen.

Het ontwerp strekt er evenwel niet toe de sociale bescherming van de betrokken personeelsleden af te bouwen, maar beoogt integendeel de continuïteit van een aangepast beschermingsmechanisme te verzekeren voor een zeer specifieke categorie van ambtenaren waarvoor objectieve veiligheidsvereisten gelden.

Luchtverkeersleiders oefenen een veiligheidskritische functie uit. De veilige afhandeling van het luchtverkeer vereist een permanent hoog niveau van cognitieve prestaties, concentratievermogen, stressbestendigheid en medische geschiktheid. Om die reden gelden bijzondere medische en operationele geschiktheidsvereisten. De bijzondere aard van de functie van luchtverkeersleider en de daaraan verbonden operationele en medische geschiktheidsvereisten brengen mee dat luchtverkeersleiders hun operationele functie vanaf een bepaalde leeftijd niet langer kunnen blijven uitoefenen. Dit wordt internationaal erkend binnen de burgerluchtvaart en vormt de bestaansreden van het disponibiliteitsstelsel.

Deze objectieve veiligheidsvereisten onderscheiden luchtverkeersleiders fundamenteel van andere werknemers. Zonder aangepaste disponibiliteitsregeling zouden zij verplicht zijn hun operationele functie stop te zetten op een leeftijd waarop zij de wettelijke pensioenleeftijd nog niet hebben bereikt, terwijl de federale pensioenhervorming tegelijk de pensioenopbouw tijdens disponibiliteit aanzienlijk beperkt.

Zonder het ontwerp zou de federale pensioenhervorming ertoe leiden dat luchtverkeersleiders die hun operationele functie om veiligheidsredenen moeten beëindigen, gedurende een aanzienlijk langere periode zonder aangepast sociaal beschermingsmechanisme zouden vallen. Het ontwerp beperkt precies die negatieve gevolgen.

De aanpassing van het wachtgeld dient bovendien te worden beoordeeld in samenhang met het volledige hervormingspakket. Enerzijds wordt uitvoering gegeven aan de doelstellingen van het regeerakkoord. Anderzijds blijft het disponibiliteitsstelsel behouden en worden binnen skeyes bijkomende begeleidende eindeloopbaanmaatregelen uitgewerkt die de overgang naar de pensioenleeftijd ondersteunen.

Het ontwerp kan dan ook niet worden beschouwd als een ongeoorloofde achteruitgang van sociale rechten in de zin van artikel 23 van de Grondwet. Integendeel, het waarborgt dat een aangepast beschermingsmechanisme behouden blijft voor een beroepscategorie waarvoor objectieve veiligheidsvereisten een vervroegde beëindiging van de operationele loopbaan noodzakelijk maken.”

1.7. Meer specifiek nog op de vraag over artikel 2 dat een verlaging van het wachtgeld van 75 % tot 60 % beoogt ten opzichte van de laatste activiteitswedde en of die verlaging verenigbaar is met artikel 23, derde lid, 2°, van de Grondwet, heeft de gemachtigde het volgende geantwoord:

“In aanvulling op het gestelde, beoogt het ontwerp een nieuw evenwicht tussen enerzijds de doelstellingen van de federale pensioenhervorming, anderzijds de noodzaak om voor luchtverkeersleiders een aangepast disponibiliteitsstelsel te behouden. Daarbij dient te worden benadrukt dat de hervorming niet beperkt blijft tot een verlaging van het basispercentage. Het ontwerp voert een gedifferentieerd stelsel in waarbij het wachtgeld stijgt naarmate de luchtverkeersleider langer operationeel actief blijft. Daardoor wordt uitvoering gegeven aan de doelstelling van langer werken.

Om luchtverkeersleiders aan te moedigen hun operationele loopbaan zo lang als verantwoord mogelijk voort te zetten, wordt het wachtgeld voortaan progressief vastgesteld in functie van het ogenblik waarop de disponibiliteit wordt opgenomen. Wie langer operationeel actief blijft, ontvangt een hoger wachtgeld. Deze systematiek is ook expliciet opgenomen in het ontwerp en wordt toegelicht in het Verslag aan de Koning.

Het ontwerp voorziet bovendien in een overgangsregeling voor de ambtenaren die hun disponibiliteit opnemen tussen 1 januari 2026 en 31 december 2027. Voor deze categorie wordt het maximum van de anciënniteitsverhoging tijdelijk opgetrokken van 5 % naar 10 %, zonder dat het wachtgeld meer dan 85 % van de laatste activiteitswedde kan bedragen. Deze overgangsmaatregel bevestigt dat het ontwerp niet louter strekt tot een vermindering van de sociale bescherming, maar een evenwicht beoogt tussen de doelstellingen van de federale pensioenhervorming en het behoud van een aangepast disponibiliteitsstelsel voor luchtverkeersleiders.”

Er wordt akte genomen van die toelichting en het verdient aanbeveling ze op te nemen in het verslag aan de Koning.

2.1. De afdeling Wetgeving heeft in advies 78.663/VR het volgende opgemerkt:

“Hoewel de wetgever in socio-economische aangelegenheden over een beoordelingsmarge beschikt als hij moet nagaan of het opportuun is verschillende regelingen te harmoniseren en hoe dat concreet dient te gebeuren, moet die harmonisatie tot

stand komen met inachtneming van het gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel. Zodoende moet men de afschaffing van specifieke maatregelen die tot nu toe gerechtvaardigd waren omdat de verschillende pensioenregelingen verschillend waren opgevat en gefinancierd, redelijk kunnen verantwoorden ten aanzien van het gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel,² terwijl de harmonisatiedoelstelling op zichzelf niet volstaat als rechtvaardiging van de identieke behandeling die vandaag beoogd wordt.”³

Een dergelijke opmerking kan ook *in casu* worden gemaakt wat betreft de doelstelling die er volgens het ontwerp in bestaat voor “overeenstemming” te zorgen.

2.2. In dit geval merkt de afdeling Wetgeving evenwel op dat de bij het koninklijk besluit van 23 april 2017 ingevoerde regeling nog steeds een afwijkende regeling is die gunstiger is voor de personen voor wie de beoogde maatregelen worden genomen, hetgeen overigens ook wordt opgemerkt door de inspecteur van Financiën en door de minister van Begroting.

De vraag rijst dan ook in welke mate het voornemen om voor overeenstemming te zorgen verenigbaar is met het beginsel van gelijkheid en non-discriminatie en met de beoogde maatregelen, aangezien de regeling die wordt gewijzigd nog steeds een afwijkende regeling is die gunstiger is dan de regeling voor de overige ambtenaren, hetgeen veronderstelt dat de regeling verantwoord is, aangezien er objectieve redenen zijn waarom luchtverkeersleiders anders moeten worden behandeld dan de overige ambtenaren.

2.3. De gemachtigde heeft het volgende geantwoord op de vraag of de aangegeven noodzaak om voor overeenstemming te zorgen met de federale pensioenhervormingen betekent dat de steller van het ontwerp ervan uitgaat dat er geen objectieve redenen meer zijn voor het behoud van de afwijkende regeling en, zo ja, hoe het behoud van die afwijkende regeling verenigbaar is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet en met de aangegeven noodzaak om voor overeenstemming te zorgen, of, zo niet, om welke objectieve redenen het behoud verantwoord is van de regeling die afwijkt van de federale pensioenhervormingen en in welk opzicht die redenen verenigbaar zijn met de aangegeven doelstelling om te zorgen voor overeenstemming met de federale pensioenhervormingen:

“Het behoud van een afwijkend disponibiliteitsstelsel is objectief verantwoord door de bijzondere aard van de functie van luchtverkeersleider.

Luchtverkeersleiders oefenen een veiligheidskritische functie uit die onderworpen is aan strikte internationale en Europese operationele en medische vereisten. Luchtverkeersleiders kunnen hun operationele functie om veiligheidsredenen niet tot aan de wettelijke pensioenleeftijd blijven uitoefenen.

Het afwijkend stelsel vormt dan ook geen louter sociaal voordeel, maar een noodzakelijk instrument om de luchtvaartveiligheid te verzoenen met een behoorlijke sociale bescherming voor personeelsleden die hun operationele functie moeten beëindigen.

² Voetnoot 16 van het geciteerde advies: Zo heeft de afdeling Wetgeving geoordeeld dat “[d]e wetgever moet kunnen verantwoorden waarom situaties die thans verschillend worden behandeld, voortaan op identieke of analoge wijze kunnen worden behandeld zonder dat het gelijkheidsbeginsel wordt geschonden”. Zie met name adv.RvS 50.742/1/2 van 20 december 2011 over amendementen op een voorontwerp van wet dat geleid heeft tot de wet van 28 december 2011 ‘houdende diverse bepalingen’, *Parl.St.* Kamer 2011-12, nr. 1952/1, 16-25 en nr. 1952/13, 3-18; adv.RvS 50.743/3 van 20 december 2011 over een amendement op een voorontwerp van wet van 28 december 2011 ‘houdende diverse bepalingen inzake justitie (I)’, *Parl.St.* Kamer 2011-12, nr. 1953/7, 3-5.

³ Opmerking 16 van het advies.

Het disponibiliteitsstelsel vormt een noodzakelijk complement van de veiligheidsvoorschriften die de operationele inzetbaarheid van luchtverkeersleiders beperken. Het verschil in behandeling vloeit derhalve rechtstreeks voort uit een objectief verschil in situatie.

Het Federaal Regeerakkoord beoogt een hervorming van de pensioenregeling en de afbouw van bepaalde uitzonderingsregelingen. Het sluit evenwel niet uit dat voor beroepscategorieën waarvoor objectieve redenen bestaan, een aangepaste regeling behouden blijft.

De regering is van oordeel dat dergelijke objectieve redenen *in casu* onverkort aanwezig zijn.

Het verschil in behandeling is objectief en redelijk verantwoord, en verenigbaar met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Het berust op een objectief criterium, namelijk het uitoefenen van een veiligheidskritische functie waarvoor bijzondere operationele en medische geschiktheidsvereisten gelden.

Dit criterium houdt rechtstreeks verband met het doel van de regeling, namelijk de luchtvaartveiligheid verzekeren zonder dat personeelsleden die verplicht hun operationele functie moeten beëindigen daardoor onevenredig worden benadeeld.

De afwijkende regeling is bovendien proportioneel.

Zij geldt uitsluitend voor de beperkte categorie van luchtverkeersleiders. Bovendien werd de regeling aangepast om de doelstellingen van de federale pensioenhervorming maximaal te respecteren.”

Van die uitleg wordt akte genomen.

BIJZONDERE OPMERKINGEN

AANHEF

1. In het eerste lid dient nauwkeuriger te worden vermeld welke onderverdelingen van artikel 176 van de wet van 21 maart 1991 ‘betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven’ een rechtsgrond van het ontwerp vormen. Dienovereenkomstig moet de vermelding “, § 7” aan het eind van het eerste lid worden toegevoegd.

2. Artikel 46 van de wet van 15 mei 1984 ‘houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen’, dat in het tweede lid wordt vermeld, vormt geen rechtsgrond van het ontwerp, maar maakt deel uit van de juridische context ervan. Het hoort dus niet in een aanhefverwijzing te worden vermeld, maar indien de steller van het ontwerp het nodig acht, kan het in de vorm van een overweging worden vermeld.⁴

⁴ Zie in dezelfde zin advies 61.139/4 van 16 maart 2017 over een ontwerp dat heeft geleid tot het koninklijk besluit van 23 april 2017 ‘tot het bepalen, bij het autonoom overheidsbedrijf skeyes, van de voorwaarden tot toekenning van een disponibiliteit met wachtgeld en een verlof voorafgaand aan het pensioen met wachtgeld’.

3. Artikel *2bis* van de wet van 10 januari 1974 ‘tot regeling van de inaanmerkingneming van bepaalde diensten en van met dienstactiviteit gelijkgestelde perioden voor het toekennen en berekenen van pensioenen ten laste van de Staatskas’, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 30 mei 2026, heeft geen betrekking op het ontwerp. Wellicht doelt de steller van het ontwerp op artikel *2ter*,⁵ dat als volgt luidt:

“In afwijking van artikel 2 worden de perioden van disponibiliteit met wachtgeld en verlof voorafgaand aan het pensioen met wachtgeld zoals bedoeld in het koninklijk besluit van 23 april 2017 tot het bepalen, bij het autonoom overheidsbedrijf [skyes], van de voorwaarden tot toekenning van een disponibiliteit met wachtgeld en een verlof voorafgaand aan het pensioen met wachtgeld, enkel in aanmerking genomen voor de toekenning van het rustpensioen.”

Artikel *2ter* van de wet van 10 januari 1974 heeft weliswaar inderdaad betrekking op de perioden van disponibiliteit met wachtgeld en verlof voorafgaand aan het pensioen die in het ontwerp worden bedoeld, maar het verleent het ontwerp geen rechtsgrond. Het is een bepaling die deel uitmaakt van de juridische context van het ontwerp. Die bepaling hoort dus niet als aanhefverwijzing te worden vermeld, maar kan wel worden vermeld in de vorm van een overweging, indien de steller van het ontwerp dat nodig acht.

4. Wat het zevende lid betreft, vormt het advies van het paritair comité van skeyes dat bij de wet van 21 maart 1991 is opgericht, geen voorafgaand vereiste voor de vaststelling van het ontworpen besluit. Het hoort dus niet als aanhefverwijzing te worden vermeld, maar kan eventueel worden vermeld in de vorm van een overweging.

DISPOSITIEF

Artikel 3

Aan de gemachtigde is gevraagd waarom men 31 januari 2026 heeft gekozen als scharnierdatum voor de toepassing van de bepalingen van het ontwerp op de door skeyes goedgekeurde aanvragen, en of die datum niet tot gevolg heeft dat de voorliggende bepalingen met terugwerkende kracht zouden gelden. De gemachtigde heeft het volgende geantwoord:

“De datum van 31 januari werd gekozen omdat luchtverkeersleiders overeenkomstig de geldende procedure hun aanvraag tot disponibiliteit ten minste negen maanden vóór de effectieve opname moeten indienen. Aangezien het ontwerp van toepassing is op disponibiliteiten die aanvangen vanaf 1 januari 2026, dienden de betrokken aanvragen uiterlijk eind januari 2025 bij skeyes te worden ingediend. De gekozen datum sluit derhalve rechtstreeks aan bij de bestaande aanvraagprocedure en vormt de noodzakelijke administratieve referentiedatum voor de afbakening van het toepassingsgebied van de nieuwe regeling.”

⁵ Het voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 30 mei 2026, heeft namelijk de hierna geciteerde bepaling in artikel *2bis* van de wet van 10 januari 1974 overgenomen. In de uiteindelijke tekst vormt die bepaling het nieuwe artikel *2ter*.

Artikel 2, § 3, tweede en derde lid, van het koninklijk besluit van 23 april 2017 luidt als volgt:

“De aanvragen moeten worden ingediend ten minste 9 maanden vóór de eerste dag van de maand waarin de disponibiliteit een aanvang neemt, tenzij de gedelegeerde bestuurder van [skeyes] op verzoek van de betrokkene een kortere termijn aanvaardt.

De disponibiliteit vangt aan op de eerste dag van een kalendermaand.”

De laatste nuttige datum vóór 1 januari 2027 waarop de disponibiliteit kan ingaan, is bijgevolg in geen geval 31 januari 2026, maar wel 31 maart 2026.

De afdeling Wetgeving begrijpt dan ook niet waarom 31 januari 2026 wordt gehandhaafd als scharnierdatum voor de goedkeuring van de aanvragen door skeyes.

Fundamenteel is dat de voorliggende bepaling bovendien tot gevolg heeft dat het ontworpen dispositief terugwerkende kracht krijgt.

Volgens het ontworpen dispositief zullen de nieuwe bepalingen immers van toepassing zijn op alle aanvragen die zijn ingediend binnen de termijn voorgeschreven door artikel 2, § 3, tweede lid, van het koninklijk besluit van 23 april 2017, en die door skeyes zijn goedgekeurd tussen 31 januari 2026 en de inwerkingtreding van het ontworpen besluit.

Dat zou tot gevolg hebben dat op het moment van de inwerkingtreding van het ontworpen besluit het bedrag van het wachtgeld voor personen die voldoen aan de voorwaarden voor verlof/disponibiliteit voorafgaand aan het pensioen en wier aanvraag door skeyes is goedgekeurd tussen 31 januari 2026 en de inwerkingtreding van het ontwerp, met terugwerkende kracht niet meer zou overeenkomen met wat die personen legitiem hadden mogen tegemoetzien op het moment dat ze hun aanvraag indienden, noch met de geldelijke rechten die definitief in hun voordeel zijn vastgesteld als gevolg van de goedkeuring van hun aanvraag door skeyes op basis van de gunstigere regelgeving die van toepassing was op het tijdstip waarop de betreffende goedkeuring werd verleend.

Bestuurshandelingen hebben krachtens een algemeen rechtsbeginsel in de regel echter geen terugwerkende kracht. Terugwerkende kracht kan evenwel gerechtvaardigd zijn indien de wet die toestaat. Indien ze niet bij de wet wordt toegestaan, is ze alleen aanvaardbaar bij wijze van uitzondering, inzonderheid wanneer ze nodig is voor de continuïteit van de openbare dienst of voor de regularisatie van een rechtstoestand of een feitelijke toestand en voor zover de vereisten inzake rechtszekerheid vervuld zijn en de individuele rechten geëerbiedigd worden.

Dat is hier niet het geval. De uitleg van de gemachtigde doet niets aan die conclusie af.

Bovendien moet nog worden opgemerkt dat het criterium van de datum waarop skeyes de aanvraag goedkeurt, mogelijk problematisch is ten aanzien van het beginsel van gelijkheid en non-discriminatie tussen de betrokken personeelsleden.

Ingeval de aan skeyes toegekende goedkeuringsbevoegdheid zou worden uitgelegd als een gebonden bevoegdheid wanneer de personeelsleden die een aanvraag indienen voor disponibiliteit of verlof voorafgaand aan het pensioen, daadwerkelijk aan de betreffende voorwaarden voldoen, zou de beoogde bepaling namelijk tot gevolg hebben dat de inwerkingtreding van nieuwe, minder gunstige bepalingen – die om die reden betwistbaar zijn vanwege hun terugwerkende kracht – afhankelijk zou worden gesteld van de datum waarop de bestuurlijke overheid haar besluit neemt, terwijl de voorwaarden met betrekking tot de datum waarop de aanvragen moeten worden ingediend, volledig worden nageleefd.

Het dispositief moet bijgevolg worden herzien zodat het ontwerp niet op die manier terugwerkt en zodat het geen discriminatie in het leven roept die bovendien uit het gehanteerde criterium zou kunnen voortvloeien.

LE GREFFIER – DE GRIFFIER

LE PRÉSIDENT – DE VOORZITTER

Anne-Catherine VAN GEERSDAELE

Patrick RONVAUX